

gende mekanisme. Antallet af private institutioner m.v., hvor egentlig frihedsberøvelse finder sted, skønnes at være lavt.

4. Halvoffentlige organer og private institutioner

4.1. Gældende ret

Ombudsmanden fører i henhold til ombudsmandslovens § 7, stk. 1, tilsyn med myndigheder, der hører under »den offentlige forvaltning«. Uden for embedets kompetence falder modsætningsvis Folketinget og organer under Folketinget, domstolene samt private virksomheder og organisationer.

Offentlighedsloven og forvaltningsloven gælder ligeledes for »den offentlige forvaltning«, jf. offentlighedslovens § 1, stk. 1, og forvaltningslovens § 1, stk. 1. Af lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (retssikkerhedsloven) § 1, stk. 1, følger, at loven finder anvendelse ved tvangsindgreb, som foretages af den offentlige forvaltning.

Lovene indeholder alle hjemmel til, at vedkommande minister efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at loven helt eller delvis skal gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning, jf. forvaltningslovens § 1, stk. 2, offentlighedslovens § 1, stk. 2, og retssikkerhedslovens § 1, stk. 4.

Dette gælder, for så vidt angår offentlighedsloven og forvaltningsloven, kun, hvis udgifterne ved de pågældende organers virksomhed overvejende dækkes af statslige, regionale eller kommunale midler, eller i det omfang de ved eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på statens, en regions eller en kommunes vegne. I henhold til retssikkerhedsloven er det et krav, at de pågældende organer ved eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelser til at anvende visse tvangsindgreb eller oplysningspligter.

I det omfang de tre love administrativt udstrækkes til at omfatte private selskaber, institutioner, foreninger m.v., kan ombudsmanden i henhold til ombudsmandslovens § 7, stk. 4, bestemme, at de pågældende organer skal være omfattet af Ombudsmandens virksomhed.

I praksis har det imidlertid vist sig, at bemyndigelsen til administrativt at inddrage halvoffentlige organer under de generelle forvaltningslove sjældent udnyttes. I stedet vedtages det ved lov, om og i hvilket omfang de anførte love finder anvendelse på private og halvoffentlige organer. Bestemmelser i lov om, at forvaltningsloven eller offentlighedsloven gælder for

private eller halvoffentlige organer, ændrer ikke ved organets grundlæggende status som privat organ, og offentligretlige regler, herunder ombudsmandsloven, vil således kun gælde for organet i den udstrækning, det er fastsat i loven.

En del institutioner m.v. hører organisatorisk og opgavemæssigt til i grænseområdet mellem egentlige forvaltningsmyndigheder og private virksomheder. Ombudsmanden er kompetent over for de institutioner m.v., som i praksis anses for offentlige myndigheder, men er ikke kompetent over for de institutioner m.v., som anses for private, uanset om de pågældende institutioner udøver opgaver af offentlig karakter og eventuelt ved lov er omfattet af forvaltningsloven og offentlighedsloven. Halvoffentlige organer og private selvejende institutioner er således kun omfattet af ombudsmandens virksomhed, hvis de anses for offentlige myndigheder, eller hvis den lov, hvorved institutionen inddrages under forvaltningsloven og offentlighedsloven, tillige indeholder en bestemmelse om, at institutionen skal omfattes af Ombudsmandens virksomhed.

4.2. Lovforslagets indhold

Hensigten med ombudsmandslovens § 7 er at skabe overensstemmelse mellem Ombudsmandens kompetence og anvendelsesområdet for henholdsvis offentlighedsloven, forvaltningsloven og retssikkerhedsloven. Dette er sket dels ved den almindelige afgrænsning af Ombudsmandens kompetence til at omfatte »den offentlige forvaltning«, dels ved den gældende bestemmelse i § 7, stk. 4, hvorefter Ombudsmanden kan bestemme, at organer, som administrativt inddrages under de nævnte generelle forvaltningslove, skal være omfattet af Ombudsmandens virksomhed.

I praksis har det imidlertid som nævnt vist sig, at inddragelse af selskaber, institutioner, foreninger m.v. under forvaltningsloven og offentlighedsloven er sket ved lov, således at det i lovgivningen bestemmes, i hvilket omfang de to love finder anvendelse på private og halvoffentlige organer. Dette er navnlig tilfældet på det sociale område og undervisningsområdet, hvor der findes et meget stort antal selvejende institutioner. Nogle af disse institutioner anses i praksis for offentlige myndigheder, mens andre er blevet kategoriseret som private. Visse af de selvejende institutioner, som er blevet kategoriseret som private, er ved lov helt eller delvis blevet inddraget under forvaltningsloven og offentlighedsloven, men ikke under ombudsmandsloven. Som eksempel kan nævnes institutioner, der er inddraget under forvaltningslovens og offentlighedslovens regler efter bestemmelsen i § 43, stk. 2, i den sociale retssikkerhedslov.